

**Előfizetési árak:**  
 Egész évre 10 frt -- kr.  
 Félévre . 5 " -- "  
 Negyedévre 2 " 50 "  
 Egy hóra 1 " -- "  
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,  
 vasárnap kivételével.

# DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és  
 Kiadóhivatal:

Fő irod. Simonffy-ház  
 a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-  
 keltebb árszámítás mel-  
 lett vétetnek fel.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.



## A lefolyt ülészek.

Debrecen, július 9.

(—s) A most bezárult országgyűlési ülészek egyike azoknak, melyek a magyar parlamentarizmus és a magyar alkotmányos fejlődés történetében kiemelkedő jelzőpontot képeznek, mert a lefolyt országgyűlési évszak nem csak nagy szabású és mélyreható reformokat teremt, hanem az állami jogrendek és a jogegyenlőségnek a leghaladottabb elvekre való lefektetésének vetette meg alapjait. Amit az észjog, az állami fennhatóság és a legszélesebb felvilágosultság kíván, az nálunk most már oly teljesen kiépített keretét fogja képezni az állami szervezetnek, hogy evvel nemcsak kiérdemeltük a művelt világ elismerését, hanem — joggal mondhatjuk — hogy azért nem egy állam minket meg is irigyelhet.

A jogegyenlőségnek a liberális elvek szellemében való megvalósítása kétségkívül osztatlan érdeme az egész országnak és az összes politikai pártoknak, mert hisz ezeknek tulnyomó zöme határozottan a liberális egyházpolitikai reformok mellett foglalt állást, de első sorban a dicsőség tagadhatatlanul a liberális Wekerle-kormányt és az országos szabadelvű pártot illeti meg. Ez a nagy párt, a mely a közjogi kiegyezés alapjau és Deák Ferenc szellemében majd egy

negyed század óta irányt ad az ország politikai életének magját képezi, ezuttal par excellence eleget tett hivatásának és nevének, — midőn mindazt, amiben a szabadelvűség kulminál, kitartó és sziklaszilárd elvhűségével — mondhatjuk — egy csapásra megvalósította.

E siker elérésében a szabadelvű párt feladatát kétségkívül jelentékeny mértékben előmozdított az a ritka egyértelműség, mely a közvéleményben tünető módon megnyilatkozott, s mely a szabadelvű pártot oly közel hozta a nemzeti közvéleményhez és közérzethez, mint ezelőtt még soha. Ez a körülmény oka annak, hogy a polgári házasság mellett szavazó képviselők a nemzeti közvéleményben érzik támaszukat, ellenben a polgári házasság ellenzőinek azt kell éreznök, hogy teljesen elvesztették maguk alól a talajt. Ezek tehát nem térhetnek ki az elől, hogy állásfoglalásukat a közvéleménnyel szemben választóik előtt mondandó beszédekben igazolni igyekezzenek. Ez igazolásoknak sorát Apponyi Albert nyitja meg; kíváncsiak vagyunk a nemes gróf és nemzeti párt-vezér miképen fogja igazolni azt, hogy a kötelező polgári házasságot elletnezuie kellett azon okból, mert az a nemzeti érdekekkel ellenkezik. Aligha mondhat egyebet, mint amit a képviselőházi vitában már ugyis hallottunk, s így az

igazolás bizony csak hiabavaló kísérlet marad.

A lefolyt időszak egyébiránt az egyházpolitikai reformokon kívül más hasznos eredményekben sem volt meddő. Szerződési politikánknek jelentékeny kiegyesítője az Oroszországgal kötött kereskedelmi szerződés. A budapesti kaszárnnyák megváltása nem csekély lendületet van hivatva adni az ország fővárosa építészeti haladásának. A telepítési ügy és a mezőrendőrségről szóló törvény rég érzett hiányokon és bajokon segít, — az államjegyek bevonásáról szóló törvény pedig a valutarendezési nagy műveletnek egyik fontos mozzanata. Végül felekezeti középiskolai tanárok nyugdíj-rendezése is oly kérdés megoldását hozta létre, mely kétségkívül közérdekű jelleggel bír.

A lefolyt ülészek tehát a mellett, hogy nagyszabású reformokat teremtett, melyeknek létrehozása nagy küzdelmet és huzamos időt igényelt, a kisebb és hasznos újítások tekintetében is üdvös eredményeket produkált.

— A hercegprimás és a király. Ismeretes a pozsonyi katolikus gyűlés ama határozata, — mely mellett a „Magyar Állam“ következetesen agítál, — hogy a hercegprimás a püspökök élén járuljon a Felség elé azzal a kérelemmel, tagadjja meg a polgári házasságra vonatkozó törvényjavas-

## A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

### Megnyugtató.

— Benedek Aladár költeményeiből. —

Megigérem, hogy szerelmemről többé  
 Beszélni ajkam nem nyitom soha,  
 S hogy soh' em kérde: szeretsz-e, gyűlölsz-e,  
 Vagdaljon bár a kínok ostora!  
 S ez ígéretet, ne félj, nem szegem meg,  
 Nem! bogyha mindjárt lábadaul halok!  
 S bár keblemből minden könyt kiejtsék,  
 Szívem panaszát többé nem halod.

Ugy sem vagyunk mi egymásért teremtvé!  
 Te zárt, makaes, én felénk, kételkedő;  
 Te akaratlan ingatag, lágy, gyöngy,  
 Én kémi büszke, s venni nem merő,  
 Te nyugalmadnak vagy hű, büszke öre,  
 Én meddő éltém önző áru-sa:  
 Te őrzöd azt, miként kiucsét a dóre.  
 Én od'adnám az első alkura,

Te félsz az üdvnek tiszta mámorától,  
 Mint napfénytől a börtönök fia . . .  
 S mint csolnekos, mely kis tavon lepától,  
 Ha tengerekre kéne szállnia . . .  
 Én égi kéjre, boldogságra vágyok!  
 S mert kétlem azt, utána sem megyek:  
 Én szent, osztatlan, hő keblet sovárgok!  
 S mert nem reménylek, tétlen csüggedek.

Téged a csábos megszokás tart fogva,  
 Mit széttiporni még eszméd se jó,  
 S ezt látva én, a vágy se száll karomba,  
 Mert érzem, hogy már nem vagy menthető,

Téged csak dülő, vad villámcsapással  
 Birna egy szív új létre kelteni,  
 S mert szívem csupán hívogatva szárnyal:  
 Nem fornak össze soha lelkeink!

Lásd, sorsunk ez, mit bármiként tagadjunk,  
 Bizonyosság lesz majd az évek sora,  
 Mely lomha csöndben elvonul mi rajtunk.  
 És egymásé mi nem leszünk soha!  
 Am azért folyvást hívek maradunk mi,  
 Élvezve egymás gondolatjait,  
 S ez élv lesz az, mely soh' sem fog kimulni,  
 S mely tünni minket mindig megtaunít . . .

Es mert, mit tölünk megvon a valóság,  
 Álmuokban az miud a mienk leend:  
 Az édes csók . . . a gyújtó, mámoros láng . . .  
 S két kar szorító kéje a mienk!  
 Nyugodj meg hát. E sors nem oly kegyetlen.  
 En megnyugszom, bár néha könyezek;  
 E könyt azonban csupán azért ejtem,  
 Hahogy maholnap f jem sirb' tettem,  
 Többé már hozzád vissza nem lelek!

### Fürdői levél.

(Uzsok-fürdő. — Az Ungh völgye. — Magyarosodás a felvidéken. — A ruthének. A Beszkid alján.)

Ungvár északi kapuja az Alföld rónájának.  
 Mint mikor egy óriási teremből szűk sikátorba  
 értünk, úgy érzí magát a nagy Alföldről az  
 Ungh völgyébe utazó ember. Debrecen-től Ung-  
 várig egyhangu síkság, mi sem gátolja a szem-  
 határt; Ungvártól észak felé a természetalkotta  
 szűk folyosó, mely három keskeny, egymással  
 párhuzamban haladó szalagra van osztva, ugy-

mint az Ungh makrancos és virgonc folyója, a  
 több merészségge, mint szerencsével épített  
 unghvölgyi vasut töltésére és az állam által jó-  
 karban tartott országútra. Ezeket jobbról és  
 balról a Vihorlát-Guttin hegyláncolatai szegélye-  
 zik és óriási gátként zárják be a Beszkidék,  
 hagyván egy keskeny sikátort Lengyelország  
 felé — a Beszkid hágyóját. És ezen Beszkid-há-  
 gótól Ungvárig óriási ezüst kigyóként húzódik  
 az Ungh folyó, eleitűn keskeny, jelentéktelen  
 patakocska, a mely mint egy pajkos iskolás fiu  
 lármázik, baktat, bukfecezik, hol elbujik a kő-  
 sziklák közt, hogy annál nagyobb morajjal, lár-  
 mával ismét felszínre jöjjön, de ölébe véve a  
 sok hegyi csermelyt. Bereznán már komolyabb  
 lépésekkel halad, alkalmazkodván medrének lej-  
 tőihez, hol emelkedik, — hol sülyed, ké-  
 pezvén egy tovairamodó boa-konstruktort. —  
 Ungváron már lapá yra ért és itt, mint komoly  
 matróna méltóságteljesen lépdegél.

Ezen Unghvölgy legészakibb részén, a  
 Beszkidék alján fekszik Uzsok fürdő a termé-  
 szet alkotta medencében, hegykoszorutól beke-  
 ritve, mely felfogja a zord északi szeleket, úgy  
 hogy itt enyha a lég, kellemes az idő, balzsam-  
 mos a levegő és a források vas-, szén- és lit-  
 hium-tartalma gyógyúást és enyhet nyújt a  
 betegeknek.

A fürdő régi. Valaha a Bercsényi családé  
 volt. Bercsényi és Rákóczy küzdelmekor az  
 állam konfiskálta Uzsokot is és az 50-es évekig  
 maga kezelte. Természetes, hogy hasznot nem  
 hajtott a kincstárnak. Eladta tehát a fürdőt  
 egy lengyel embernek, a ki alatt az annyira  
 sülyedt, hogy utóbb még az ujjabb balnéológiai  
 művekből is kimaradt. Most dr. Tihanyi vette  
 meg a fürdőt, ki már vagy 60,000 frtot fek-  
 tetett belé és igyekszik a fürdőt a hazai és

lattól a szentesítést. Ismerve a hercegprimás fenkölt szellemét és hazafiságát, fel kellett tennünk, hogy az ágítációnak ellent fog állani, mégis jól esett olvasnunk az „M. U.” alábbi táviratában, hogy egyházi körökben sem hiszik, hogy a primás ily fellépésnek megnyerhető legyen. A szóban levő távirat következőleg hangzik:

**Esztergom, július 6.** Beavatott egyházi körökben határozottan tudják és állítják, hogy Vaszary Kolos hercegprimás nem fogadja el a pozsonyi katolikus gyűlés határozatain alapuló azon megbízást, hogy az összes püspökök élén a fejedelem elé járuljon és a koronától kérje, hogy a főrendiház által elfogadott polgári házasságra vonatkozó törvényt a szentesített tagadja meg. A primás a harcnak újból való felvételéről tudni sem akar, de még alkotmányellenesnek tartja ily módon agitálni. Biztosra veszik azt is, hogy ily lépésre a püspökök közül is csak néhány lenne megnyerhető, különben pedig ezt az akciókat még a vatikánban sem óhajtják.

**Belföldi hírek.** (A bankszabadalom.) A magyar és az osztrák pénzügyminiszter tárgyalásai az osztrák-magyar bankkal a bankszabadalom esetleges megújítása tárgyában, mint félhivatalosan jelentik, csak szeptember második felében kezdődnek meg. — (A zágrábi bírák beigtatása.) Nagy ünneppel ment szombaton az új zágrábi érsek, Posilovicz György intronizálása. A várost feldíszítették s minden házra nemzeti, vörös-fehérkék zászlót tűztek ki, míg az ablakokat virágokkal, délszaki növényekkel és szönyegekkel rakták tele. Az ünnepségre Zágrába érkeztek: Stadler szerajevói érsek, Strossmayer djakovári püspök és Drobobecky Gyula körösi püspök. Az egyházi méltóságokon kívül sok képviselő is érkezett ide, élén Gyurgyevits Vasova, a tartománygyűlés elnökével. — (A z u j - v e r b á s z i m a n d á t u m -) Kozma László, az új-verbászi kerület szabadelvű párti jelöltje tegnapielőtt tartotta meg programbeszédét. — (R u t t k a y n é i t t h o n.) Ruttkayné Kossuth Lujza Turinból Pellérdre, Brázay Kálmán birtokára érkezett,

hol több hétig marad. Ruttkayné az ősszel megy Budapestre állandó tartózkodásra.

**Külföldi hírek.** (Gladstone bucsuja.) Gladstone a múlt héten midlothian-i választóihoz bucsulevelet intézett, amelyben közli, hogy a jelen parlamenti ülészak bezárása után nem szándékozik többé jelölést elfogadni. — (A szerb király haza érkezése.) A szerb király Konstantinápolyból Nisbe érkezett és a lakosság részéről zajos ovációval fogadtattott. A lakosság fényes fáklyás-zenét rendezett. Milán királyt is zajosan éltette a lakosság. A szerb udvar két hónapig szándékozik Nisben maradni, de Sándor király a jövő hét elején néhány napra Belgrádba megy. — (S z t a m b u l o v) bukásának okairól a „Nowoje Wremja” azt írja, Sztambulot az a terve tette tönkre, melylyel Hartenau grófnak hároméves kis fiát akarta trónörökös gyanánt kikiáltatni. Mikor ez állítólagos szándék kitudódott, a fejedlem asszony, aki Bulgáriában óriási népszerűségnek örvend s aki Sztambulot-ot úgy a fejedelemre, mint az országra nézve veszélyesnek ítélte, mind-n befolyását latba vetette, hogy az országot Sztambulotól megszabadítsa.

## Irodalom — Művészet.

### A képzőművészet és a vidék.

Az országos múzeum- és könyvtárbizottság Eötvös Loránd báró közoktatási miniszterhez emlékiratot terjesztett föl, a vidéki múzeumoknak és nyilvános épületeknek képekkel és szobrokkal való rendszeres gyarapítása tárgyában.

A közoktatásügyi minisztériumnak 1889. évi jelentése felsorolja azokat a vidéki múzeumokat, amelyek további fejlesztés magvánul szolgálhatnak. Ezzel Magyarországon csak 23 ilyen nyilvános gyűjtemény van, ezek között mindössze is csak kettő olyan, melynek képtára némi jelentőséggel bír. Ebből az következők, hogy vidéki városainknak a magyar képzőművészetnek örvendetes fellendülésében semmi részük nincs; a művészetek rendszeres ápolása és az attól várható termékenyítő befolyás az ország erkölcsi és anyagi gyarapodásáért, mostanig Budapest határain túl nem verhetett gyökeret. Magyar művészetről pedig nem szólhatunk

mindaddig, míg művészeinknek tevékenységét az egész országban nem hasznosítják nemzeti közművelődésünk javára.

Nemzeti közművelődésünk elterjesztésére hathatós eszköz lehetne a művészet. A vidéki középületeken nemzeti történelmünkől merített művészi alkotások értenék meg a tömeggel legbeszédesebben nemzeti összetartozásunk eszméjét. A vidéki múzeumoknak gyarapítása és a középületeknek díszítése bizonyos politikai fontossággal is bír, de előnyére válnék a nemzeti múzeumnak is, melyet meg kellene szabadítani a kisebb értékű művektől, és melyet csak nagyszabású és tökéletes művek gyűjteményévé kellene tenni.

Az emlékirat a következő javaslattal lép a miniszter elé:

A vidéki múzeumoknak képekkel és szobrokkal való rendszeres gyarapítását, a Franciaországban és Belgiumban követett elvek szerint, állandó alapra kell fektetni. Az emlékirat e célból a következő eljárást ajánlja:

Az ezredéves kiállítás a kalmából az állam legalább is 100,000 forintot fordít megrendelésekre és vásárlásokra. A miniszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy múzeumi és épületei művészi gazdagítására megfelelő összeget irányozzanak elő; a mely törvényhatóság nagyobb áldozatokra hajlandó, az az állam részéről is nagyobb hozzájárulásra számíthat.

A törvényhatóságoknak szabadságukban áll, hogy valamely helyi vonatkozású történelmi mozzanatot vagy nevezetes helyet jelöljenek ki, melynek megörökítését első sorban óhajtják. A művek megrendelése és megvásárlása azonban a kormány feladata lesz, hogy ily a törvényhatóságok igaz művészi becsületű alkotásokat birtokába jussanak.

A bizottság azt reméli, hogy e javaslatoknak a miniszter részéről leendő elfogadása az egész országra nézve új és művészi kor-szak kezdetét jelentené.

(Debrecennek ép most, mikor monumentális városházát épített, különös alkalma nyílik az orsz. múzeum és könyvtár bizottság jó tanácsainak követésére.)

A városháza művészi díszítésére nagyobb összeget kell előirányozni, hogy néhány meg-

külföldi első fürdők niveaujára emelni. Van itt most szép hidegvízgyógyintézet, mely nélkül ma midőn már a szopós gyermekek is idegesek. Fürdőt képzelni sem lehet. Négy forrás szolgáltatja ugy az ivó- mint a fürdő-vizet. Szobái komforttal vannak berendezve, csak vendégek van még kevés. Az enybe időjárás majd azokat is hozza. Orvosa dr. Ehrenthal a fürdőorvosok mintaképe; előzékeny és szeretetreméltó.

Az egész vidék csupa hegy lévén és az is kincstári, természetes, hogy az itt lakó ruthén nép nagyon szegény! fogalma sincs az embernek, miként, hogyan él itt a szegény istenadta ruthén paraszt! A rendszer életmódhoz szokott ember szíve elszorol ezen nagy nyomor látására. A lakószoba, a mely egyuttal istálló is, farragatlan gerendákból van összetakolva és szalmával fedve. Ablaknak, kéménynek hirt-hamva sincs. A füst arra szállingózik, a hol rést talál a falakon és padláson. A szobában (?) semmiféle butor, semmiféle ágynemű. Egy nagy hombár és egy óriási nagy sütökemence szabad tűzhely-lyel az egész szobarendezés.

A szegény ruthén egész évi eledele zabliszt, a melyből puliszkát, bamuban sültött pogácsát készít.

Ezt felváltja ünnepkor a krumpli, tengeri és káposzta. Hust csak husvétkor eszik. Ily auspiciumok közt nem esoda, hogy a halálozás balszamos levegő és kitűnő ivóvíz dacára fölötte nagy; alföldi ember egy hétig sem bírná ki ezt az életet.

Mig itt e nyomoruságos életmód, dacára a legnehezebb, legterhebb napszámot: fairtást, köfejtést, kötörést 25—30 kr-ét végez reggel 4 órától este 8 óráig.

Az állam és megye tisztviselői pedig mivel sem járulnak hozzá, hogy e nyomorult páriák sanyaru sorsán némileg lendítsenek.

Maga az állam se tesz semmit, hogy ezen szerencsétlen vidék még szerencsétlenebb lakóinak valami keresetforrást biztosítson. Pedig a fa- és agyagipar száz meg száz ágát lehetne itt művelni és sok száz embernek kenyeret adni. Állíthatna föl az állam doboz, gyufa, kerámia gyárat, kiépíthetné a vasutat Szatvnaig, ez által nagyot lendíthetne ezen szegény lakosokon.

Az állam tisztviselői karöltve a megyével pedig odahatnának, hogy ezen együgyű nép-rendesebb lakóházakat építsen, mi által az egészségi viszonyok javulnának és a tüzesetek meg epidémikus betegségek nem volnának eme vidék állandó csapásai. A papok és tanítók is sokkal hozzájárulhatnának eme sanyaru helyzet javításához. Elvégre nevelni, tanítani és szoktatni kell a népet, ezt pedig első sorban is a pap, tanító, szolgabíró, jegyző, erdész stb. teheti, mert ők köztük élnek, velük érintkeznek.

A magyarosodás nagyon, de nagyon lassan terjed itt. Ungvártól a lengyel határig, tehát 100—120 kilométerig 25—30 községben terjed némileg a magyarság, a hol állami iskola és kisdudóvó van.

Sok községben maga a pap és tanító sem tud magyarul!

A kormány 400 iskolát szándékozik létesíteni a milleniumra — ajánljuk figyelmébe az Ungvölgyét!

A püspökség is nagyobb gondot fordíthatna subordinációjára alatt álló iskoláira!

Ez a jámbor és munkás nép megérdemli a támogatást! Ezek nem panszlávisták, ezek nem koketiroznak senkivel, nem üznek ábrándképeket, nem álmognak szláv államról; munka és kenyér kell nekik!

Az állam, a megye és az egyház egyesült erővel hasson tehát oda, hogy ezen exponált vidék anyagi és szellemi állapota javuljon. — Uzsok fürdő maga is idővel mintegy áldása lesz a vidéknek, mert ha vendégei elérik Bártfa, Saliács, koritnyica fürdővendégeinek létszámát, a mit hiszek hogy így lesz, úgy e vidék nagy része ettől nyeri kenyerét.

Az Ungvölgyi vasut társasata is igyekezzék, hogy a vasut minél előbb legalább Szatvnaig legyen kiépítve, akkor a fürdő maga, nem mondok sokat, de legalább 20,000 forintot jövedelmezne a vasutnak, ha csak 800 vendéget számítunk átlagosan. Pedig ha Szatvnaig kiépül a vasut, akkor 2000-nél is több vendége lesz Uzsoknak.

De az államnak is kell subventiónálni e vasutat, a megyének is, mert a vasut és fürdő adhatna kenyeret e szegény népnek. Most a vonat Bereznai megy. Bereznától idáig jó országut van, a mely négy óráig tart.

Itt a fürdőtulajdonos két csinos hintót tart készletben a vasuti állomáson és nagy áldozatok árán-szállítja a vendégeket Dubrovcsától Uzsokig.

A fürdő szobái kényelmesek, jók, a restaurátiók szintén jók és nem drágák, különben az élelmi szerek — a menyiben fogyasztó közönség nincs — mert a ruthén paraszt mit sem consumál — nagyon olcsó. Egy csibe 15—20 8 tojás 10 kr. Egy liter tej 6—7 kr.

Kár tehát idegen, külföldi fürdőket gazdagítani, mikor oly magyar fürdő van, a mely olcsó is, még jó is és a mellett a vidéket is emelik, a szegény népen lendítenek az által, hogy forgalmat csinálnak!

Kuti Zsigmond.

felelő slakkal szobort lehessen díszíteni a város háza homlokzatát vagy lépcsőházát, a haza és város nagy fiainak arcképeivel a törvényhatósági bizottság tanácskozó termét. (Rv. v.)

\* **Magyari testvérek legújabb nótája.** Az aradi közönség nagyon megszerette a Magyar testvérek kitűnő zenekarát, mely napok óta játszik Nagy Lajosnál s ma és holnap este tartja utolsó hangversenyét. A népdaliró Magyar Kálmán — írja az „A. és V.” — már csinált is egy szép nótát Hrabovszky Lajosnak következő versére:

Nem kell nekem gyászbeszéd, ha temetnek,  
Harangszó sem, ha a sírba letesznek,  
Gyászbeszéd lesz két szép szemed sírása,  
Harangszó meg a szived dobogása.

A síromra márványból tégy keresztet,  
Gyászbetűkkel veresd rá a nevemet.  
— A márvány sem lesz fagyosabb szivednél.  
Sem az írás sötétebb életemnél.

S majd ha egykor örök álom álmodom,  
Akkor is a zokogásod hallgatom,  
Könnycsok árja csókolja a keresztet,  
Az mossa le onnan az én nevemet.

\* **Külföld** cím alatt feltűnő érdekes új szépirodalmi lap indult meg Cserhalmi H. Irén és Gerő Attila ismert budapesti hírlapírók szerkesztésében, mely Zola szenzációs új regény-cyklusát a „Lourdes — Rome — Paris”-t hozza. A díszes állalat, melynek kiállítás az Athenaeum dícséretére válik, azonkívül Ouida legújabb regényét Daudet, Murger, Rossegger, Ibsen, Vichlicky, Boy Elie szebbnél szebb humoreszkjeit és novelláit; Ibsen, Zola, Heine, Hugó Viktor gyönyörű költeményeit, román és szláv népdalokat, külföldi szindarabok, parlamentek, műtárlatok leíratait és honi könyvszemléket, külföldi életrajzokat, külföldi írók arcképeit hozza és valódi kincses tárcája jobb közleményeknek Szerkesztősége és kiadóhivatala: Nádor-utca 15. Előfizetési ára negyedévre 2 frt 60 kr.

## Vegyes hírek.

\* **József főherceg udvari cigányai.** Az orosházi csendőrijárat Nagyszénás alatt népes cigánykaravánt talált nomád sziesztálás közben. A karaván vajdája Farkas József és vicevajdája Farkas Mihály a csendőrség felszólítására vonakodtak igazolványt mutatni elő, sőt fenyegető állást foglaltak. A vajda erősen düllesztette ki a mellét:

— Engem merjen csak egy csendőr bántani, engem, a ki Fehérváron már egy csendőrt kiugratam a csendőr-nadrágból, mert bántani merészt, mikor én József főherceg udvari cigánya vagyok!

A csendőrszervező az önértelmes fenyegetőzést nem respektálta, mert mikor a vérszemet kapott cigányok fenyegető állást foglaltak a csendőrök ellen, azok szuronyt szegezve rohantak a jobbra pucér ellenségnek. A két önértelmes vajda súlyos sebet kapott. Az ostrom hamar végleges kapitulációval végződött. A legeredetibb a dologban, hogy bár sok cigány sebet kapott, erősen tagadják az efféle, sőt még a két Farkas is megtagadta, hogy látta volna a csendőrséget ezen a kritikus napon.

\* **Beniczky Gábor temetése.** Az öngyilkos Beniczkyt szombaton délelőtt temették el Cinkotán, nagyszámu arisztokrácia jelenlétében. A ravatálnál Földváry alispán, az unitárius és lutheránus pap beszélt. A koporsót az elhunyt rokonai és tisztviselői feiváltva vitték egész a temetőig. Az özvegy kezében feltűnő szép, hosszú dus hajfonatot tartott, mely felül virágokkal volt összekötve. Ez volt az ő utolsó ajándoka, ezt maga vitte férje nyugvó helyére.

\* **Brutális katonatisztek.** Egy nagyvárad telegramm három katonatiszt brutálításáról tudósít, amelynek áldozata egy szegény városi közrendőr. A katonatisztek egyik tisztársukhoz mentek mulatni. Mielőtt bementek volna abba a házba, ahol kollegájuk lakott, egy rendőr figyelmeztette őket, hogy a kaput csukják be magukra. A rendőr figyelmeztetésére azzal feleltek, hogy kétszer kilöttek rá az

ablakon, azután újra kimentek, behurcolták s össze-visszaverték. A vizsgálatot a tiszték ellen megindították.

\* **Az öngyilkos Lőry** egy fővárosi magyar újság felelős szerkesztőjének levelet hagyott hátra, melyben egész csomó pénzagenst sorol fel, a kik ugymond „az ő romlását idézték elő s a halálba kergették.” Nem volt szándéka „becsapni” vagy megkárosítani senkit és ügyfeleit, a kik, váratlanul rohantak meg, kielégíté mindaddig, a mig volt miből. Egész konzorcium dolgozott ellene, mely azt tűzte ki céljául hogy tönkretegy. Ezeknek a „nyomorult egyéneknek” együttes művök volt az, hogy nyakára küldték váratlanul ügyfeleit és a kik közül nem tehetett eleget valamennyi követelésének. A legtöbb bankár forgatja a reája bizott pénzt s „hogy több sikerrel és kevesebb ellenséggel — így a levél — mint tettem azt én, az tisztára az ő szerencséjük.”

\* **A magyar Jakobinusok.** Tudvalevő, hogy a jövő 1895. év tavaszán lesz százéves évfordulója annak, hogy a Martinovics féle mozgalom főbb részesei a hóhér pallosa által végezték be életüket a budai vérmézőn. Még pedig 1795 máj. 20-án öten, névszerint: Martinovics apát, Hajnóczy titkár, Laczkovich kapitány, Szentmarjai és Sigray, a községi tábla bírása; jun. 3-án ketten: Öz Pál ügyvéd és Szolaresik nevelő léptek a verpadra. Mozgalom indult meg, mely célul tűzte, hogy ezt a százéves forduló ünnepélyvel megülje s Martinovicsék emlékét valamely nyilvános helyen felállítandó emlékművel megörökítse. Első sorban Martinovicsék sírheleinek feltalálása képezi az illeték gondját, a kik ez iránt megindították a kutatást.

\* **Anarchia Amerikában.** Amerikában a vasuti munkások sztrájkolnak. Chicagóban a sztrájkolók csapatosan jártak be a várost és a környéket, telgyújtották a pályaudvarok raktárait és egyébséint is pusztítottak. Több száz vasuti kocsit és temérdek áru elégett. Magának egy vasutársaságnak a kárát 1.200.000 dollárra becsülik. Több összeütközés volt, hat sztrájkolót megöltek. Attól tartanak, hogy a sztrájk, a mely már keleti államokra is kiterjed, végül a Csöndes Oceántól az Atlanti Oceanig fog terjedni. Szénhiány miatt a chicagói gyárak 75%-a megszüntette a munkát, miáltal százezer ember munka nélkül maradt.

\* **Munkások zendülése az alföldön.** Venckheim Dénes dobozi uradalmából a munkások hazatértek, magukkal vive bér fejében a kapott buzát, szalonnát, pálinkát. Békésen Schwarz regále-bérlő 1890. XXII. t.-cikk alapján elkobozta a szalonnát és pálinkát. Erre a munkások közt óriási felháborodás tört ki, fenyegettek a főszolgabíró. Már-már véres összeütközésre került a dolog, a munkások és az élelmszert elszedő rendőrség közt, midőn a regálebérítő kétszáz forint deponált az elkobozott dolgok fejében.

\* **A gyulai gyilkosság.** Január 19-én megrendítő rablógyilkosságnak híre ébredtek a gyulaiak. A város egyik legtisztelendő alakját a dúsgazdag Örléy Máriát, egy desntri család exotikus, magának első hölgyét meggyilkolva találta Erdélyi Péterné tejes asszony. A szörnyű eset bűnügyileg is igen érdekessé vált. A felvagdatait holttest mellett egy székhez kötözve találták Kurta Julist, a meggyilkolt urhölgy cselédjét. — A vizsgálat több ártatlan embert döntött vizsgálati fogságba; végre is Kurta Julis töredelmes vallomást tett. Urnőjét ő ölte meg, mert nem kapott eleget enni. Az ajtókat azért feszítette ki, az arany és ezüsttárgyakat azért lopta el, mert így akarta félrevezetni a vizsgálatot s magamagát is azért kötözte le. A végtárgyalás e szenzációs bűnügyben ma volt. Kurta Juli apróra elbeszélte, mint érlelte meg a gyilkosság szörnyű szándékát. Az utolsó percekben azonban jobb lelkiismerete feltámadt és a baltát ki akarta vinni, amikor urnője ráfordmedt.

— „Ne mászkálj mindig, em szabad kimeni.”  
A balta ott maradt. Ujra elmondja, hogy csak azért gyilkolt, mert boszút akart állani, hogy a gazdag öreg kisasszony koplaltta. — Körösy Zsuzsi székácsné az vallotta, hogy az a porció amit Örléy Mária a kaszinóból hoz-

ott, egy kisétü embernek elég. Meszlényi Antal királyi ügyész kimutatta a rablás és a gyilkosság előre való megfontolását; ezzel szemben Jancsovits Emil védő nem megfontolt cselekménynek minősíti e sötét bünt. A törvény-Nagy József elnöklete alatt az elvetemült cselédleányt tizenöt évi fegyházra ítélte.

## Tanügy.

\* **A tanszerkiállítás** iránt napról napra, növekedik országszerte az érdeklődés. Előre láthatólag igen nagy lesz augusztusban városunk idegen forgalma s egymást fogják érni a különféle szakegyletek gyűlései, kongresszusai. — A szabolicsvármegyei tanítóegyesület július 4-én tartott választmányi gyűlésén kimondották, hogy az orsz. tanítói gyűlést ez évben Debrecenben óhajtják megtartani. — A debreceni tanszerkiállításra a nagyvárad ipariskolara rajzain kívül, Nagyvárad városa által 1885-ben ifjusági játéktérül átengedett 24 kat. hold terület térképe fog elküldetni. Nagyvárad városa egy közégi tanítót és tanítónőt; Bihar megye két kiváló tanítót fog a kiállításra küldeni. — A biharmegyei népnevelési egyesület választmányi ülésén Sipos Orbán kir. tanfelügyelő a debreceni tanszerkiállítás fontosságát hangsúlyozva: beillőnek tartja a népnevelési-egylet keretébe, hogy kiválóbb tanítók e kiállítás összes tanúságait egy tömegben láthassák. Indítványozta, hogy minden jellegű iskolából egy-egy kiváló tanítót segélyezve, annak megtekintésére azoknak módot nyujtsanak, kik jelentést tegyenek a látottakról, hogy a tanulság terjeszthető legyen. Az ajánlatot a választmány magáévát tette. A kijelölés a kir. tanfelügyelőséget bizta meg, s a kijelöltek részére egyenként 25—25 forintot szavazott meg.

\* **Tanítóképeségi vizsgálatok.** A debreceni év. ref. tanítóképzőben a tanítóképeségi vizsgálatok f. évi aug. hóban ily renddel fognak megtartani: a ug. 26. d. napján a vizsgálatra jövők jelentkeznek az intézet igazgatójánál, be-terjesztvén tanítóképződei, esetleg érettségi vagy akadémiai bizonyítványukat, keresztlevelüket s a már tényleg alkalmazott tanítók az egyházközség előjárósága által kiállított s az illető esperes által megerősített szolgálati bizonyítványukat; a ug. 27-én írásbeli, következő napjain pedig a szóbeli és gyakorlati vizsgálatok fognak megtartani.

\* **Nincs több lelkésztanító.** Csáky miniszter felkérte az egyházi főhatóságokat, hogy a jövő tanév kezdetéig, vagyis szeptember 1-ig az állandóan vagy ideiglenesen lelkészekkel betöltött tanítói állásokra okleveles tanítókat nevezzenek ki. Ezzel kapcsolatban a miniszter a közigazgatási bizottságokhoz rendeletet intézett s felhívta őket, hogy szeptember 1-től kezdve minden oly esetben, midőn valamely lelkész előleges miniszteri engedély nélkül végez tanítói teendőiket, a miniszternek jelentést tegyenek s egyuttal intézzenek megkeresést az egyházi főhatóságokhoz is, a lelkészeknek a tanítástól való eltiltása végett.

\* **Néptanítók kedvezménye.** A kereskedelemügyi miniszter 1893. évi 8981. számú rendelete értelmében a néptanítókat az utadól felmentvén, elrendelte jobban azt is, hogy a mennyiben az rájuk kirovatott volna, leirandó, ha pedig már be is fizették, nekik visszafizetendő.

\* **Kicsapott diákok.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi május hó 2-án 17.000 szám alatt kelt rendeletével a kézművári ev főgymn. négy felsőbb osztályu tanulóját, névszerint Buman József, Roppaldt Dusan, Osztricszer János és Skioviua Ottó — titkos és pánszláv szellemű tót kör alakítása és nagyművi pánszláv üzemek miatt, az ország mindeu tanintézetéből kizárta.

\* A hajdumegyei „Gönczy“ egyesület választmányja, tegnap délután 4 órakor a kereskedelemi akadémia épületében levő „Tanítók otthonában“ gyűlést tartott, David Mihály tanító alelnök vezetése alatt. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelszerűsítése után a járáskörök jelentéseit olvasták föl. A jelentések szerint a legszebb eredményt a h.-szoboszlói járáskör ért el. — Az országos tanár egyesület átiratot intézett a választmányhoz az 1868. évi XXXVIII. törvénycikk revíziója tárgyában. A gyűlés ezen átiratot a h.-bőszörményi járáskörnek azon utasítással adta ki, hogy a felől a jövő közgyűlésen véleményt terjesszen be. Borsodmegye átirata olvastatott azután, a melyben a megye indítványozza, hogy a 15 éven alóli iskolai növendékek tiltassanak el a korcsmában való étkezéstől és odajárástól. — Véleményadás végett kiadott. — Heves vármegye átiratában javasolja, hogy a „Népnevelők Lapja“ fogadtassék el az ország, tanítói kara hivatalos közlönyének. A gyűlés az átiratot a h.-szoboszlói járáskörnek adta ki véleményadás végett. — Előttvős K. Lajos kir. tanfelügyelő előterjeszti, hogy egy asztaltársaság nagyobb összeg pénz adott össze oly célból, hogy pályatátelek tüzessenek ki és abból jutalmaztassanak a nyertesek. Indítványozza tehát, hogy a gyűlés határozzon erre nézve. A gyűlés kitézi a következő tételket: Iskolai sziumű előadások, jutalom 10 drb. 10 koronás arany. A második tétel: A kézügyesség tanítása a népiskolákban, — dija 100 korona. A pályázatban nemcsak a Gönczy-egyesület tagjai, de minden tanító részt vehet. — A pályaművek ez év december 1-ig adandók be. Kimondja azután a gyűlés, hogy az épülő orsz. tanítói árvaház nemrég letett alapkövében levő emlékiraton följegyzett neveket jegyzőkönyvben megörökíti, gr. Csáky Albinhoz pedig azért, hogy a volt miniszter az országos tanítói árvaházzal Debrecen ajándékozta meg köszönő iratot intéz. Kóhut Mór egykori pénztárnok ösmertette ezután az egyesület pénzügyviszonyait. Az ismertetés szerint a múlt év 140 frt készpénzzel zárattott le, dacára annak, hogy a h.-bőszörményi járáskör jelentékeny összeggel hátrányban van. Több kevésbbé jelentős tárgyat intéztek még el ezután, mire az élénk gyűlés 7 órakor véget ért.

\* A „Gönczy-egyesület“ fogadó bizottsága tegnap délelőtt 1/2 11 órakor a kereskedelmi akadémia palotájában levő „Tanítók Otthonában“ gyűlést tartott. A gyűlés bizottságokat küldött ki, az iskolák gondnokaihoz, fölkeréni őket, hogy az iskolák terméit a tanszerkiállítás céljaira engedjék által. Kimondta a gyűlés továbbá, hogy dr. Wolafk a Nándor vál. püspök-plébánushoz is küldöttséget meneszt fölkerendő a vál. püspököt a róm kath. elemi iskola 2 földszinti nagy termének átengedésére. A termekbe a fogadó bizottság a kiállításra ide érkező tanulókat szállásolná el. A rövid ülés ezek elhatározása után szétoszlott. — Mint értesülünk, a deputáció, melynek tagjai voltak Thó László tanító vezetése alatt Nagy Károly, Horkay Sándor és Vásárhelyi József tanítók, ma délelőtt 11 órakor terjesztette elő a kérelmet a vál. püspöknek, a ki a kívánt termeket a mondott célra készséggel átengedte.

\* Az orsz. tanszerkiállítás köréből. A jövő hó 18.-án megnyíló országos tanszerkiállításra a résztvevők tömegesen jelentkeznek. — Csikvármegye törvényhatósága legközelebb tartott közgyűlésén kimondta, hogy a Debrecenben létesítendő orsz. tanszerkiállításra a megye elemi, felsőbb nép- és polgári iskoláinak köréből három tanítót küld ki, akiknek 60 frt utiköltséget szavazott meg. — A tiszántúli prot. tanár egyesület ez évi rendes közgyűlését a magyar protestáns tanár egyesület alakuló közgyűlésével kapcsolatban a tanszerkiállítás alatt, aug. 24. és 25.-én Debrecenben tartja meg. — Szoboszló város képviselő testülete az ottani tanítóknak, hogy a tanszerkiállítást meglátogathassák, utiköltséget és 3 napi ételmezei és lakás-pénzt szavazott meg.

## Helyi hírek.

— **Városi közgyűlés.** Gróf Degenfeld József főispán a július havi rendes közgyűlést 26-dikára tűzte ki. Az előkészítő tanács ülést július 13-ikán tartják meg, a közgyűlést július 30-dikán a számonkérőszék követi, melyen a tisztikar a folyó év első felében végzett tevékenységéről számol be.

— **Érdekes eljegyzési hír.** Városunk aranyfiatalságának egyik kiváló tagja dr. Tüdős János ügyvéd, csász. és kir. tart. hadnagy, a debreceni első tak. pénztár egyik ügyésze, a debr. ev. ref. egyházmegye aljegyzője, a „Csonkai-kör“ osztálytitkára tegnap este tartotta eljegyzési ünnepélyét Kálmánchey Irénnel, Kálmánchey Mór városi IV. r. kerületi kapitány bájos és szép leányával. Az ünnepély a menyasszony családjának vénkert nyaralójában, szűk családi körben folyt le. Ott voltak a völegény szülői: Tüdős János, a most nyugalomba lépett ev. ref. főgymnáziumi igazgató és neje, a völegény testvére dr. Tüdős Kálmán orvos, Kálmánchey Rudolf földbirtokos (Ujfehértó) a menyasszony nagybátyja és több, kiket közeli rokonság kapcsa fűz a boldog ifju párhoz, kiknek frigykötéséhez a nagyszámú jóbarátok, ösmerősök, tisztelők szerencsekívánataihoz mi is őszinte örömmel csatoljuk a magunkét.

— **Megüresedett városi ösztöndíj.** Debrecen városi koronázási alapítványán egyik 300 frtos ösztöndíj, melyet a budapesti állami középiskola egyik növendéke szokott élvezni, — a múlt tanév végén megüresedett, miután Kovács Lajos ösztöndíjas növendék a tanfolyamot elvégezte. Az ipariskola igazgatója erről most értesítette a városi tanácsot, azzal a kérelemmel, hogy az ösztöndíjra pályázatot hirdessen.

— **Debrecen - Fiume.** Nagy András városunk köztisztviselőiben álló polgárának bájos és kedves leányával, Irma-val tegnap délután váltott jegyet szűk családi körben az öröm szülék n. újutcai házában Lázár Károly fiumei tanár, Lázár Károly fiumei kir. posta és távirat-fő-felügyelő fia. Fiume és Debrecen frigye tehát ezekkel a rózsalánccokkal is erősebb és szorosabbá fog fűzetni.

— **Hymen.** Sipos Lajos kir. mérnök, a békés-gyulai államépítészeti hivatal tagja e hó 3-án jegyet váltott Kulesár Ida k. a.-al, Kulesár Mihály helybeli háztulajdonos bájos és kedves leányával.

— **Baleset kocsiszáz közben.** Simonffy Imre polgármester és Stahl Géza h. főmérnök ideg-rázó esetnek voltak szombaton délután szemtanúi. Kocsin a polgármester egyik tanyájára mentek. A városon kívül jártak, mikor egy örületes sebességgel vágató fogat tünik szemükbe, melyet a kocsis hasztalan igyekszik megfékezni. Azután látják, hogy a kocsirol nagy ívet formálva, bukkik le egy — nő. A megvadult lovak tova vágatnak s mikor a fölvert por megint leszállott, azt a nőt még mindig a földön fekvé látták mozdulatlanul. Gyorsabban hajtottak, hogy minél előbb odaérjenek. Egy fiatal úri leányt találtak ott, eszméletlenül, vérző arccal. Azonnal fölismerték benne Ceglédy Gyula földbirtokos leányát Mariska kisasszonyt. Fölemelték a kocsi s bevitték a közelfekvő sorompó órházhoz s ott eszméletre hozták a megrémült, arcán, homlokán, fején könnyebb sérüléseket szenvedett kisasszonyt. Onnan izentek be a városba édes atyjához, ki rövid idő múlva haza hozta leányát. A lovak egy számartól ijedtek meg s úgy elragadtak, hogy csak alig lehetett megfékezni azokat. Ceglédi Mariska kisasszony nagyobb bajtól úgy akart menekülni, hogy leugrott a vágató fogatról, — de fejére esett. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy csak kisebb zúzódást kapott.

— **Értesítés.** A debreceni női kézműipariskola 1893-94. tanévi munkakiállítása f. hó 19-én veendi kezdetét s tartani fog 21-én d. u. 6 óráig. E munkakiállításra belesznek mutatva a növendékek által készített különböző női kézműmunkák különböző nemei, fehérmű varrás és ennek szabászati rajza, női ruha varrás és ennek szabászati rajza s végül a növendékek összes szabadkézi rajzai. A kiállítás megtekinthető a jelzett napokon d. e. 9-12 s d. u. 3-6 óráig. E kiállításra belépti jegyek is lesznek kiadva, melyeknek ára 20 kr; e jegyek mind a három napra érvényesülhetnek. A jegyekből befolyó összeg vagy szegénysorsu növendékek fölvetelére vagy azok jutalmazására fog fordítatni. Uj intézményünket ajánljuk a közönség szives pártfogásába. — Debrecen 1894 július 8-án. A női ipariskola szakbizottsága nevében Veresné Szatmári Teréz nőgy. elnök.

— **A kereskedő ifjak dalestélya** szombaton tartatott meg a nagyerdőn. A dalosok az ujjzenepavillonban énekelték el szabatosan, szépen, a műsor számait. Kitént, hogy a pavillonnal a város szépen elősegítette a nagyerdei ének-és zene-előadások érvényesülését, mert a kis épület nemcsak díszes és csinos, de az akusztika törvényeinek is teljesen megfelel. A dalestély műsora a következő volt: 1. „Rádó“ 2. „Borus az ég.“ 3. Nemzeti zászló, „Rác Károly és zenekarának kísérete mellett. 4. „Intés.“ 5. Népdal. A közönség soraiban ott voltak: Zádor Lajos, Veszprémy Zoltán, ifj. Csanak József stb. A hangverseny után tánc következett, mely alkalommal az első négyest 40-45 pár pár táncolta. A jelenvolt hölgyek sorából a következőket sikerült följegyeznünk. A szasszonyok: Veszprémy Zoltáné, dr. Fráter Imréné, ifj. Csanak Józsefné, Laidenfrost Arminé, Czabán Dánielné, Katona Imréné, Molnár Lászlóné, Raics Gyuláné, Györfy Gyuláné, Györfy Imréné, Csáthy Lajosné, Tóth Gyuláné, Kuncsek Gézné, Ivanovics Józsefné, Szabó Zsigmondné, Sinai Samuelné, Törő Imréné, Kerekes Zoltáné, Földesi Istvánné, Moskovicz Ferencné, Gönczi Endréné, T. Molnár Lászlóné, Kiss Bálintné. — **Kisasszonyok:** Czabán Margit, Györi Ida, Moskovicz Jozefin, Kovács Margit, Katona Róza, Kovács Szeréna, Döre Hortense, Jánossy Berta, Törő Karolin, Kiss Rózsika Sinay Laura, Kovács Irén, Földesi Piroska, Gönczi nővérek, Csóthy Ilona stb. A minden tekintetben fesztelesen és kedélyes mulatságnak csak a reggeli órák vetettek véget. (L. A.)

— **A muzsikusi háza.** Félrevert harangok rugása zavarta meg ma délelőtt 10 órakor a város lakosságának nyugalmát. A toronyokból kitérő tűz s csakhamar megindultak a kíváncsiak és segíteni sietők tömegei a Csapó- és Kossuth-utcákra végig ki a sorompó és a temető felé. Magasan emelkedő füstoszlop jelzé a tűz színhelyét; a csapó-utcai sorompótól jobbra eső legutolsó ház sor, ugynevezett cigánysor egyik háza, a 2896. számú égett. A nádfed-les, alacsony, rozszant, vályogból épült házacska a Rác Károly öreg cigányzenész tulajdonát képezte s több cigány család lakott benne. Az éjjeli munkában — a muzsikálásban elfáradt cigányok nyugodtan aludtak a zugolyokban, amikor a külső láma által hirtelen felzavartattak ágyaikból. Éktelen gyermekkiabálás és kétségbeesett asszonyok sirása között hordták kifelé a rozszant butorokat, párnákat és dnyhákat, melyeken már lyukakat égetett a tűz s csakugy omlott ki belőlük a ruca, tyuk és másféle toll! — A tűzoltók csakhamar megérkeztek Nagy Gábor osztályparancsnok vezetése alatt s megkezdették az oltás munkáját. — Leszerelték a gépeket, a szivattyukat lesüllyesztették a kutakba s működésbe jöttek a fecskendők. — Az égő ház tetején a sugárcsővek közrekapták a ropogva lángoló gerendákat, mialatt a kéményseprők és az önkéntes tűzoltók, köztük a fáradhatatlan Csapó Ferenc építész, lapáttal, villával hányták alá a sustorgó nádtörmelékeket. A nagy buzgalommal végzett oltási munkálatoknak hamari eredményök lett; rövid fél óra alatt lokalizálva, aztán teljesen

előltva lett a tűz. A rend fentartására kivonult egy szakasz honvéd-gyalogos és több rendőr. Déli 12 órákor már csak az ellenőrzésre ott hagyott tüzoltók és a károsult cigányok álltak körül a füstös falakat, melyek újabb és újabb könnyeket csaltak a háztulajdonos szeméibe, kiknek annyival több oka van a kesergésre, mert háza nem volt biztosítva.

— **Gyakorlatába visszahelyezett ügyvéd.** A debreceni ügyvédi kamara fegyelmi bírósága közhírré teszi, hogy Gerő (Goldhammer) Albert volt debreceni, ez időszereint élesdi ügyvédnek az ügyvédség gyakorlatától fél évre kimondott felfüggesztésének határideje lejárván, nevezett ügyvéd az ügyvédség gyakorlatába visszahelyeztetik.

— **Cirkusz** Corradini cirkusza folytonosan zsufolt háznak örvend, szombaton pedig műsora oly szenzációs, hogy úgy mondjuk a romy a nt hatással gyarapodott, a mely már csakugyan a legvakmerőbb és idegtesztítő produkciók után következik be. „Blondin, a léghajzó ló” címmel szerepel a programon ez a mutatvány, bár a léghajó maga egészen mellékes, pusztán cifra díszítés, a számnál Corradini igazgató ráül okos paripájára s egy deszkaalpra állanak, mialatt őket (fejük felett csinos léggömbbel) egy cirkuszon kívül alkalmazott csigamű emeli a magasba. A talapzatot a cirkusz személyzete által tartott kötelekkel tartják egyensúlyban. Ez alatt „Ritter und Rosse”, ló és lovas folyton emelkednek az elsötétített cirkusz tetőzete felé s már az is bámulatos dresszura, hogy a paripa meg se moccan rettenthetlen lovagja alatt, ki folytonosan bátorítja, simogatja. A bámulat és félelem moraja kíséri őket légi utjokban s valóban, ha a deszka-alap megbillen, vagy a ló elveszti nyugodtságát, menthetlenül lezuhan és összevissza törli magát, a lovas pedig függve marad az általa tartott kötélen. Fölérnek a cirkusz tetőpontjára, mialatt a gyöngébb szivű publikum vonul kifelé, ekkor kitör a taps és éljenzés anélkül, hogy bármennyire is zavarná a nyugodt állatot. E pillanatban a kötelet tartó személyzet vigyázatra jut, ketten pedig gyújtó készüléket emelnek a deszkatalapzatig. Erre hajmeresztő mozzanat következik. A lovagot s lovat tartó alkotmányban vascsövek vannak, melyek most tüzet okádnak, szíjorka záport eresztnek s az infernalis tüzijáték alatt a magasban levők meg nagy halál megvetéssel maradnak mozdulatlan ságukban s a percekig tartó tüzijáték és ideg-feszültség után épp oly nyugodtan szállanak alá, mint a mily nyugodtan emelkedtek volt fel. El lehet képzelni, micsoda riadó taps fogadta ezt a látványt, mely már igazán a Renczek és Wulffok arrangementjainak is becsületére válnék. Vasárnap este megismételték a mutatványt, s mind a szombati, mind a vasárnapi két előadás zsufolt nézőtér előtt folyt le. — Tetszenek Miss Helén, az elegans lovarnö Martini, az eszompói jockey, az Alfonso saltomorthalei, Molnár László bohóc mókái, kiről szeretőnk, — ha beszélne is, mert szaporitáná a magyar beszédet a porondon, tetszett továbbá a nyugtón működő 3 kis leány, a zenés bohócok, Miss Fanny és Mlle Jeanette, lovasnők, a Blennow okos ebei a négy lábú bohóccal, az excentrikus tornászok, Dio, a jókedvű bohóc és egyezőval minden, a mit a nem sok eszközzel dolgozó, de mindig izléssel kiválasztott és jól előkészített mutatványokat nyújtó Corradini műsorra tűz ki. A kitűnő lóidomító maga is több szép lovaglást produkál minden este.

— **Elmaradt gyűlés.** Az iparos ifjak beteg segélyező pénztára tegnap délelőtt 11 órára a Hatvan-utcán levő helyiségbe gyűlést hirdetett, amely azonban az egybegyűlt tagok határozatképtelen száma miatt megtartható nem volt.

— **Öngyilkos honvéd.** Elek Sándor honvéd köztitkár, ki szolgálati fegyverével egy elkéserszett pillanatban agyon lötte magát, bajtársai részvéte mellett szombaton délután temették el ref. szertartás szerint.

— **Ki az ur a Csillag-utcán?** Ezt hangoztatta tegnap délután a Csillag-utcán Nagy József napzámós, erősen állítva, hogy neki nem parancsol senki. A Csillagutca

földtti uralmának érzetében aztán minden ok nélkül botjával olyat vágott a Tóth József napzámós fejére, hogy az minden összerogyott. A magát török basának képzelő napzámóst a rendőrség letartóztatta.

— **Az „iparos kör” gyűlése.** A debreceni „iparos kör” 1894. évi július hó 12 napján délután 6 órákor a kör helyiségében választmányi gyűlést tart. Tárgy: tekeasztal vásárlás, s egyéb folyó ügyek.

— **Aratógép próba.** Az aratógép próba tegnap délután ismét megtartott a Pallagon, a mely alkalommal jelen voltak a gazdasági tanintézet tanárai és számos hallgatója, továbbá Váczy János, a debreceni gazdasági egyesület elnöke. Davidházi Imre, Maurer Emil Szöllősi Imre (Földes), ugyszintén a debreceni és hajdumegyeyi gazdasági egyesületek több tagja. A gépet buzával próbálták ki, de nem bizonyult célszerűnek nagy vonzó ereje és egyéb próba hiányok miatt. A bizományos már vissza is küldte a gyárosnak Angolországba. Lehet hogy ott sikereket fog elérni, miután az ottani buza alacsonyabb a miénknél.

— **Örökre fogadásra** ajánlja egy szegény özvegyen maradt iparosmester, ki viszonyainál fogva újból nem nőülhet meg, — két egészséges gyermekét. Az egyik nyolc éves leány, a másik öt éves fiú. — Értekezhetni lehet az apának kismesterutcai 1128 sz. a lakásán.

— **Egy népszer.** A „Moll-féle francia borszesz és só” által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olesó szer nyújtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 90 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által, Bécs, Tachlauben. 9. A vidéki gyógyszer-tárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyárjelvényével és aláírásával.

## Táviratok.

(A „Debreceni Ellenőr” s. tudósítójától.)

Budapest, július 9.

### A pápa haldoklik.

— Érk. d. u. 3. ó. 20. p.-kor. —

XIII. Leó pápa állapota római táviratok szerint — annyira rosszra fordult, hogy környezete minden percben várja a katasztrófát, A katolikus világot fenyegető gyász közeledtéről meggyőződve az összes Rómában időző bibornokok a Vatikánban vannak összegyűlve, az idegen bibornokokat pedig táviratban készítették elő a katasztrófára. hogy minden percben legyenek készen a Rómába való utazásra.

### Apponyi Jászberényben.

— Érk. d. u. 3. ó. 20. p.-kor. —

Gróf Apponyi Albert tegnap délelőtt tartotta meg képviselői beszámolóját a jászberényi hívek előtt. Amint onnan táviratozzák, a nemes gróf presztizse nagy csorbát szenvedett Jászberényben, ami természetes is, mert gróf Apponyi kerületének liberálisan gondolkozó lakosival nem lehetett elhitetni, hogy a liberális egyházpolitika megbuktatására törekedni — liberálizmust jelenthetne.

Apponyi Albert grófot több nemzeti párti képviselő kísérte, kik mindjárt a peronon (nomen et omen) láthatták a hangulat változását. Az öt varen közönség kisebb volt mint máskor s a lelkesedés sem tulságosan nagy.

Magában a beszédben sem hallottak valami újat. A beszámoló képviselő kifejtette, hogy ő a polgári házasságra nézve nem lényeges kötelező forma ellen küzdött, a melynek keresztül erőszakolása (szónok szerint) feldúlták a felekezetek közötti békét.

Hallottuk azt is, hogy ezen javaslat pártfogói megbontották a társadalmat, megtámadták a korona tekintélyét, megméltelyezték a közvéleményt, a nemzetiségek pedig még féltelenebbül izgatnak, mint annak előtte. Ilyen áron győzött Apponyi szerint az, a mit ő álliberálizmusnak nevez. Az ellenzéki pártok együtt működésének szükségét hangsúlyozza, azután támadja gróf Andrássy Gyula terézvárosi választói előtt elmondott képviselői programját s hosszasan foglalkozik a nemzeti párt politikájával.

Délután 2 órákor kezdődött a sztereotyp bankett, a melyen ei nem fogult választók szóba hozták egymás között, hogy a közeli választások alatt egy liberális jelölt, nem minden kilátás nélkül küzdhetne meg gróf Apponyival.

Apponyi és társai este visszatértek Budapestre.

### Ováció gróf Széchenyi Béla mellett.

Érk. d. u. 3. ó. 20. p.-kor.

Sopronból jelentik, hogy gróf Széchenyi Béla látogatására, Nagy czenkre népes küldöttség indult ki. A társaság tagjai nagyjából az intelligens körökből és általában honoratorokból teltek ki. A küldöttség díszes plüss borítékú albumot nyújtott át Széchenyinek s megköszönték a főrendiház ülésén a polgári házasság érdekében mondott nagyhatásu és nemes liberálizmustól lángoló beszédét.

Gróf Széchenyi Béla ezután meghatva felelt s beszédében erősen kikelt az opportunizmus politikája ellen, melynek tényezőit mindig szemben találja a szabadelvűség. — Hangsúlyozta a főrendiházi reformszükségét s idézi halhatatlan emlékü atyja szavait, a melyek szerint „a főrendiház mindig királyabb akar lenni még a királynál is.”

Ezután a küldöttség zászlók alatt vonult ki gróf Széchenyi István sírjához. Utközben a csócselék a menetet abcugolta, de a rendőrség a zavargókat csakhamar szétverte.

### Bombamerénylet Pilsenben.

— Érk. d. u. 3. ó. 25. p.-kor. —

Az anarchista merényletek kezdenek oskolát csinálni Ausztriában. A mint jelentik, Pilsenben, Csehországban az ottani serfőzógyár épületeire bombát vetettek, a mely szerencsére lepattant a racosz kapuról s az utcán robbant szét. Egy ember súlyosan, két tiszt könnyen megsérült. Ugyancsak bombát találtak tegnap a pilseni törvényszék épületében, melyet azonban idején ártalmatlanná tettek.

## Törvényszéki csarnok.

\* **A szünidőből.** A debreceni kir. törvényszék két bírása is megkezdette hat heti szabadságidejét. dr. Rotler Béla Nagy-Szebenbe utazott, Hegedűs István pedig még itthon vakációzik.

\* **Halálos ítélet.** Szathmárban szombaton délután négy órákor hirdették ki Franz Pál és Uj Borbála bűnügyében az ítéletet. A törvényszék a vádlottakat a **gyilkosság és rablásban bűnösnek mondta ki** és ezért **Franz Pált köztől általi halálra Uj Borbálát pedig az enyhítő körülmények figyelembe vételével élethossziglani fegyházra** ítélte. Vádlottak, védők és Uj Borbála a nézve súlyosítás végett az ügyész is felebezték.\*

\*) Lapunk szombati számában a meggyilkoltakhoz közel álló egyének téves értesítése alapján közöltük az ítéletet.

## Tiltott könyvek.

— Róma „Fekete Könyve.” —

Most, hogy Zola legújabb regényét, mely „Lourdes”-dal a katolicizmus erős kritikájával foglalkozik, a pápa a francia lapok híre szerint Indexre tette, az az egyházzellenesnek nyilvánította. Nemcsak alkalomszerű és tanulságos, de egészen új dolog is lesz végig böngészni ezt a hírhedt fekete könyvet, mely az Index név alatt ismeretes, annál inkább, mert XIII. Leo pápa épp most adta ki vaskos kötetben „Index librorum prohibitorum” cím alatt azoknak az eltiltott könyveknek teljes jegyzékét, melyek századok óta az erre alakult külön congregatio nyilvántartása mellett, az egyház tanáival ellenkezőknek találtatva, egyházzellenesnek — mételeyezőknek és kárhuzatosaknak lőnek nyilvánítva.

Mekkora tabula rasa az emberi szellemnek ez a könyv! Több mint 30 ezerre terjedő névsorával, mindegyik mögött ott az évszám és a decretum is, melyet ellene szegezett a vadbizottság. Ha a sötétség parancszava képes volna kitörlni elméinkből mindazt, a mit e könyvekből a polgárosult felvilágosodás merített, művelődésünk egyszerre szellemi szegénységgé változnék át. A bölcselém világító fáklyái között ott találjuk az egyház sújtó interdictumát, nem szólva ezuttal a mágia nagymestereiről, Albertus Magnus és Theophrastus Paracelsusról, a modern bölcselkedés megteremtőjéről, Verulamii Baconról, mellette Campanellát, Labruyère-t, Descartes-t, a francia encyclopedisták közt Helvétius-t, Condillacot, Condorcet-t, Comte Considerant-ot, a német aestheticus Carriére-t, majd rotterdami Erasmust, Enigena Duns Scotust, Fontenelle-t, Fourier-t, az angol Hume Dávidot és Locke-t, a spiritistát Allan Kardec-et, Lammenais-t, Marmontelt, s az utjabban oly népszerű Montezazza-t, osztoznak velük La Mettrie, Michelet, Montaigne, Rousseau, Nagy Frigyes porosz király, Jacopo Ortis (Hugo Foscolo) Pascal, remek „Gondolatok”-val, Proudhomme, az anarchizmus atyja, Renan, kit nem kevesebb mint tizenegyszer függesztetett az Indexre az egyházi cenzura, Saint Simon, Spinoza, és természetesen Strauss Dávid, Stuart Mill, Swedenborg, Voltaire sőt még Taine is, az Angol irodalom történetével.

Legnagyobb contingensét a pápaság tilalmának természetesen a theológia művelői szolgáltatják; ezért legyen elég csak néhány oly nevet ragadni ki ezekre menő sorakból, mint az erdélyi unitárius vallás alapítója Blandrata György, Rákóczy fejedelem tudós gyulafehérvári professzor, Bisterfeld, a reformátorok közül Luther, Melancthon, Kálvin, Zwingli, Wicleff, Servet Mihály, Huss János; azután Savonarola, Hutten Ulrik, Bossuet és Fénelon.

Valóban el kell bámolnunk, mi lenne a század művelődéséből, ha kihagynánk belőle oly neveket, a melyeneket a politika, a jog- és államtudományok mezejéről vesz proscriptio alá Róma. — Itt csak a következőket említjük: Bentham, Paul Bert, Benjamin Constant, Garnier Pagés, Henry Gréville, Machiavelli, Quinet Edgar, Eugène Pelletan, sőt a nemzetközi jogtudomány terén is Grotius, Puffendorf, Laurent, a nagy kánonista Hinschius, Schulte, Pichler s az osztrák Rechberger, a szláv jogtörténelem jeles írója, a lengyel Maciejovszky, a nagynevű francia egyháztörténész, Edouard Pressensé, s az állam és egyház kölcsönviszonyának legkitünőbb fejtegetője, Minghetti.

Azonkívül milyen fényes sora a történetírás lángelméinek: Gibbon, Gregorovius (Róma történetével), Ernest Hevet, Mignet, Leopold Ranke, Roscoe (különösen X. Leo pápáról irt művével); a nyelvtudósok közt Lipsius, Scaliger, a természettudományban Darwin, Louis Figuier („A halál után” c. művéért), a hírneves utazók sorából az orientalista Jacolliot s az olaszországi utleírásról ismert lady Morgan.

De nézzük, kik voltak Zola elődei a tulajdonképeni szépirodalomból, a kiket nem szabad immár kezébe venni örök elkárhozás terhe alatt jó keresztény katolikusként, habár eszméik kincsein nemzedékek táplálkoztak is. A társaság nem lehet rossz, mert mindjárt élén ott áll Dante

halovány arcával, kit a monarchiáról irt műve juttatott e listára, s utána egyre másra következnek a vigjátékiró Alfieri, Ariosto, Balzac, Boccaccio, Beranger, Dumas, és pedig: „Pater et filius, scripta omnia romanensia” — az az apa és fiu epicáfűző minden regényükkel, bármily név alatt és nyelven láttak napvilágot, továbbá Ernest Feydeau, Flaubert Gusztáv (Madame Bovary és Solambo regényeivel), Lafontaine ártatlan meséivel, George Sand (az Index hozzáteszi: opera omnia, hucusque — 1863 — edita, addig megjelent minden műve), Heine, Hugó Viktor („Notredame”-ja és a „Nyomorultak”), Lamartine, sőt a Larousse-féle nagy lexikon is, Lenau („Die Albigenser” költeménye), Leopardi, a régi francia Troubadour Ciment Marot, a lengyel poeta Miczkiewicz Ádám, Milton „Elveszett paradicsoma”, az aranyos kedélyű Henry Murger („Scènes de la vie bohème”), Ovidius (De arte amandi), Rabelais, Saint-Beuve, a pikáns tollu Aurelien Scholl „Jézus Krisztus póré” című dolgozatáért, Sue Jenő, Frédéric Soulié, Stendhal, Swift és végre Zola Emil.

Különös, Zola neve nem e'összör fordul meg a pápaság Indexén; még egy Zolát találunk 1780-ból, csak hogy az József nevű és theologus volt; de ki tudja, a genologia nem fedezhetne-e föl valami távoli kapcsolatot közte és „Lourdes” hírneves szerzője közt.

Magyar nevet, a legszorosabb kutatás dacára csak kettőt fedezhettünk fel a congregatio listáján, mindkettő már rég az irodalomtörténet: Ezyik Kollár Ádám, a magyar királyok vallás körüli jogainak tudós kommentálójá, a másik Szegedy István. Pedig hát mit vétett Toldy István, meg Szokoly Viktor? Ugy látszik a szentatyák figyelme sem terjed ki mindenre. De hát akkor nem volna sokkal kényelmesebb egyszerűen a betűt és nyomda festéket bolygogni a sátna művének s egyházi átok alá fogni magát a könyvnyomást?

Az eljárás ugyanis a congregatióban meg lehetős körülményes. Hogy egy könyv indexre kerüljön, arra nézve szükséges, hogy azt valamely pap beküldje a congregationnak, megjelölve annak kifogásolt irányát, passusait. Itt aztán mindenekelőtt egy referensnek adják ki, ez nyomtatott jelentést terjeszt elő a műről, melyet kiosztanak a congregatio tagjai és a bibornoki testület közt. Ezek határoznak aztán az indexre helyezés fölött, de határozatuknak érvényt csak a pápa hozzájárulása ad. Így történt az legutóbb Renan hátrahagyott művével, „Histoire du peuple d'Israel”-al is.

Várnai Sándor.

## Közgazdaság.

Iparfejlesztés.

Debrecen, július 9.

A fő- és székvárosban most folyik a találmányi szabadalmak védelméről alkotott törvényjavaslat tervezete felett a tárgyalás. Az e végből egybehívott ánkét összeállítás nagy körültekintésről és komoly törekvésről tanuskodik.

A különböző irányban szakképzett férfiak összemunkálásának bizonyosan meg lesz az az óhajtott eredménye, hogy közgazdasági önállóságunk ezen első lépcsőfokai szilárdan és tartósan alkottassék meg és akkor is beleillő alkatrészei lehessenek közgazdasági függetlenségünk fényes palotájának, ha majdan az az idők folyamán nemzeti stílusban teljesen elkészül.

A találmányi szabadalmak védelmi intézményének tehát első sorban a hazai ipar fejlesztése eszközévé kell válnia, ami csak ugy lehetséges, ha a nemzetközi irányzatokat csak annyira hagyjuk benne érvényesülni, amennyire azt az internacionális tekintetek okvetlenül megkövetelik.

Minden lépés, mely ezen túl tétetik, ránk nézve csak káros következményű volna és nem a támogatásra annyira rászorult hazai iparnak, hanem az azt elnyomó fejlettebb külföldi iparnak szolgálna.

Ez pedig célunk nem lehet.

Az ánkéten sünn hangoztatják és komoly, bő tapasztalatu szakfűriak, a találmányi szabadalmak intézményének fentebb körülirt iparfejlesztési hivatását, melylyel szemben egyáltalában nem fogadható el az ellenkező véleményen levők azon elmélete, hogy a találmányi szabadalmak iparfejlesztési hivatással nem bírnak.

Kétségtelen ugyanis, hogy a találmányi szabadalmak, még azon időszakban is, midőn a monopoliomok jellegével bírnak, tényezői az iparfejlesztésnek, hisz valamely eddig nem létezett iparágat bár monopoliom alakjában honosítanak meg.

Iparfejlesztési hatásuk azonban kiválókép a szabadalmi idő lejártá után válik különösen érezhetővé és ekkor oly intenzivitással, hogy nemcsak a monopoliomi időszak kétségtelen hiányait kielégítik, hanem azonfelül a most már szabad versenytárgyat képező ipar magas kifejlésére vezetnek.

Hisz tapasztalati tény, hogy valamely komolyan számbavehető találmány a szabadalom lejártá után sokkal tömegesebben és gazdaságosabban álltatik elő, mint a szabadalom tartama alatt és szilárd gyökeret tulajdonképen csak azután ereszt.

Ugyanezért iparunk fejlesztésére nézve sokat lehet várni az új törvényjavaslat törvénynyé válásától. Hogy azonban reményünk meg is valósuljon, ahhoz okvetlenül szükséges első sorban az, hogy a javaslat szövegezésénél a kereskedelmi kormány mindazt figyelembe vegye, amit az ánkét folyamán a szakértők különösen a nemzeti kívánalmakak és a hazai ipar fejlesztése érdekében felhoznak és javasolnak.

Remélhető hogy ez így lesz, mert ha máskép lenne, akkor semmi logikai oka nem nem lett volna annak, hogy törvényvel biztosítsuk azon jogunkat, mely szerint szabadalmi ügyünket Ausztriától önállóan és függetlenül rendezzük.

A várakozás e szerint oda irányul, vajon a kereskedelmi kormány megakarja-e azt valósítani, a mit töle a szabadalmi ügy rendezése keretében a hazai ipar fejlesztésének fontos érdekei megkívánnak. Meg vagyunk arról győződve, hogy kormányzatunk e tekintetben sem marad el a modern igényektől.

## A kis lutri huzásai.

— Július 7.-én —

|           |     |     |     |     |     |
|-----------|-----|-----|-----|-----|-----|
| Budapest: | 48. | 7.  | 33. | 34. | 59. |
| Linc:     | 6.  | 25. | 50. | 59. | 24. |
| Trieszt:  | 11. | 31. | 69. | 59. | 33. |

## Apró-cseprő.

\* Ez is hirdetés.

Egy angol lap hirdetési rovatában olvasunk a következő szeretetreméltó hirdetést: „Egy hölgy, a ki hosszas betegsége alatt egy igen elegáns, fehér szatinnal kibélelt, kék selyem párnákkal ellátott koporsót szerzett be magának, hajlandó, miután időközben meggyógyult, azt olcsó áron eladni. Tudakozódní lehet stb.”

\*

\* A becsületes ember.

— Menjünk! Éjjel van s ilyenkor már minden becsületes ember hazamegy.

— No jó, én megyek is hát! De te még maradhatsz!

\*

DAL.

(Bodenstädt.)

Kevés nagy mű marad épen,  
Érje bár fny, diadal,  
De a népnek hű szívében  
Bevésődik a kis dal.

Gyökeret ver és ezrivel  
Fakad bimbó és levél,  
Csodálatos hatást mivel  
A kis dal, ha szárnyra kél!

Ford: Feleki S.

\*

A nők vagy mindig jobbak, vagy mindig rosszabbak, mint a férfiak.

I. Napoleon.

Ha az ember valamit nem képes elvégezni, ugymondja, hogy nem akarja; ha pedig valamit nem akar, azt mondja, hogy nem tudja elvégezni.

„Flig. Blätt.“

A nők legnagyobb részének nincsen elve; a szív vezetői őket, semmi más.

La Bruyere.

\* **Uj szempontu műbiralat.** Londonban Tailor címen évek óta egy igen előkelő szabászati szaklap jelenik meg, a mely legújabbban a műbiralat terére is tett egy kis alkalmi ki-rándulást. A Royal Academy képkiallítását ugyanis egészen a saját szempontjából bíraltatja meg egy munkatársával a jeles szabólap s a többi közt így ítél az 503. számú képről „Négy arcképből álló csoportot ábrázol a kép s a rajta levő alakok egyikének teljesen fashionable szürke öltözetéről nagy megelégedéssel ismerjük el, hogy a legapróbb részletekig kitűnő a kivitele. Nem kevésbé előkelő szabásu a másik alak selyem hajtókás redingotja, a melynek egyes részletei ellen azonban már lehetne némi kifogást tenni. A 848 számú képen látható barna bársony öltözetéről is csak a legnagyobb dicsérattal szólhatunk. A bársony szövetszerűsége is teljességgel van feltüntetve s az egész új ruha oly tökéletes, akár csak a mi divatképeink valamelyike.” E dicséretnek mellett azonban „Tailor” a képkiallítás nem egy művén sok gáncsolni valót is talál és kritikái megjegyzéseiből nyilván az a tanulság, hogy a festők jól tennék, ha az anatómiai és egyéb tanulmányaik mellé valamely előkelő szabóüzletben is vennének le-keket. A képzőművészeti akadémiáknak pedig e biralat után aligha lesz sürgősebb teendőjük, mint hogy a rajztanárok mellé egy kiváló szabászati mestert is alkalmazzanak.

### Szerkesztői posta.

**Honka.** Debay A. mondja azt is, hogy „a nők határozottan gyöngédebb és résztvevőbb szíve van, mint a férfiak; nagyobb rokonszenvet érez mások fájdalma iránt, és így könnyelműsebb. Kiváló érzékenységgel levén megáldva — minden okoskodás nélkül, vakon követi szíve sugallatát; ez az oka, hogy a nő majdnem mindig segít a szerencsétleneken, míg a férfi a legtöbb esetben habozik. Ha pedig mérlegeljük a jóságot, leereszkedést az alárendeltek iránt, szármalmat a szerencsétlenekkel szemben, — a koros egyéneket megillető tiszteletet és a szülők iránt köteles gyengédséget és nagyrabecsülést — szóval a felebaráti szeretet minden nyilvánulását, — hi kell mondanunk, hogy a férfi ebben a tekintetben alantabb áll a nőnél.” Találhat aztán írókat, a kik a nőkről másképp vélekednek.

**Kiváncsi.** Ig m á n d i Miklós Püspök-Ladányban lakik s jelent meg önálló vers-kötete is, a mely annak idején igen kedvező fogadtatásban részesült.

**D. H.** Akarmely naptárban fölülhet?

**D. M.** Hogy Debreczenben sok a nagyságos ur? Grácban több van. Ne csak panem, de c i r c e n s e s is: emnélfogva helyes, ha kenyaradéja elengedi a circusba is. Mondja meg neki, hogy mi is ugy vélekedünk. — Az öngyilkos Beniczky Gábornak a n a g y b á t y j a volt Beniczky Ferenc, Pest vármegye főispánja, v. b. t. és volt intendáns. — Görgey Arthur vallására nézve csak-ugyan agostoni evangélikus.

**S. L.** (B. G y u l a.) Ilyen közlésekért díjat ho y k i v á n n á n k? Helybeli közlők az E. M. K. E. perselyébe lőhetnek néhány fillért.

**F. G.** Az „Erlkönig” így sem sikerült. Tegye el egy-két évig s akkor ismét tegyen kísérletet. Mást próbáljon s kérjük nevét, a mi a közléshez szükséges.

„Paulo”. Paulo majora conamus! Nincs egy kis Pos-utóize?

Kiadó és laptulajdonos:  
„Osekonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:  
Komlóssy Dezső.

**Legjobb minőségű  
illatszerek, szappanok,  
fog, köröm, haj és ruhaketé,  
péncz- és szivartárczák,  
zsebkések és ollók;**

ugyszintén

**alkalmi ajándék tárgyak  
legjutányosabb árban**

kapható

**Szent-Királyi Tivadar**

műiparú raktárában.

**Haszonbéri hirdetemény.**

Szilágyvármegyében, Zsibó vasuti állomástól 1½ órányira, Náprád s a szomszéd községekben fekvő mintegy 1600 osztályozott holdat tevő legnagyobb részben tagosított birtok, a szükséges lakóház és gazdasági épületekkel együtt f. évi **szepember 29-től** hat évre haszonbérbe adandó. A birtok mintegy 500 hold Szamosparti tagosított szántó-földből, 400 hold erdő legelőből, s 700 hold szántó-, kaszáló- s mezei legelőből áll. Értesítést ad **Péchy István** tulajdonos Sárközujlak (Szatmármegye) s **Uray Gáspár** ügyvéd, Szatmár.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség  
Debreczenben.

20498  
II. 1894. szám.

**Pályázati hirdetemény.**

A magyar kir. államvasutak Osap állomásán létesítendő két darab emeletes váltó-állító torony felépítésére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és felbélvezett ajánlatok legkésőbbben f. é. **Július hó 17-én** déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőség titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A váltó-tornyok tervezete és költség számítása, valamint a szerződési tervezet a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének pályafenntartási és építési osztályánál (Debreczen Hungária épület) továbbá S.-A.-Ujhelyen a s.-a.-ujhely-munkácsi osztály mérnökség hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és ugyan ott az ajánlati szöveg is megszereshető.

Az ajánlatok borítékai következő felirattal látandók el:

„Ajánlat a Csapon építendő váltó-tornyokra”.

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. é. július hó 16-án délelőtti 11 óráig 450 azaz négyszázötven forint teendő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az előbb említett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladható értékben fogadtatnak el.

Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát. Debreczen, 1894 július 6.

**Az üzletvezetőség.**

(Utányomás nem díjaztatik)

A társulat csak rövid ideig fog itt tartózkodni.

**NAGY OLASZORSZÁGI SPORT CIRCUS.**

Igazgató: **F. CORRADINI** Turinból.

DEBRECZEN, SZÉCHENYI UTOZA VÉGÉN.

Ma Hétfőn, Július hó 9-én

**nagy mulattató előadás**

új és változatos műsorral.

itt harmadszor adatik:

**BLONDIN**, a léghajzó ló e század legnagyobb csodája.

Itt először **KORNEVILLEI HARANGOK** előadja Brothers Nantuae az excentrique zene bohócok.

**MONSIEUR BLENNOV** a világhírű kutya idomító utolsó előtti fellépte.

**Mrs. JONES és ROBINSON** excentrikus nyújtó tornászok utolsó előtti fellépte.

ZÁRADÉKUL itt először:

**Amor a konyhában**, színhelye egy urasági konyha, nagy érdekes kiállítású néma képlet táncz-csal, tableau es görögültűny mellett előadva 24 női és férfi által.

Figyelmeztetjük a n. é. közönséget hogy az **Amor a konyhában** nagy kiállítású néma-játéknak vége a házigés következik.

A tisztelt közönség kényelmére, a circusz helyiségben egy kitűnő büffet áll rendelkezésére.

**HELYÁRAK:** P á h o l y: (4 ülőhely) 6 frt. Zártszék (számozott) 1 frt. I. hely 70 kr. II. hely 50 kr. III. hely 30 kr. Karzat 20 kr. — 10 éven aluli gyermekek és katonák részére örmestertől lefele I. hely 35 kr. II. hely 25 kr. III. hely 20 kr. Karzat 15 kr.

Jegyek válthatók napközben (este 6 óráig) **Mendelovits Lajos** urnál (tútoza, a városházzal szembe.)

**Pénztárnyitás d. u. 3 órakor, és este 7 órakor.**

Kutyákat a lovardába hozni tilos.

Holnap kedden **nagy mulattató előadás**, változatos műsorral.

A nagyérdemű közönség ismért müértésére és pártfogására számítva, számos látogatásért eszedzik mély tisztelettel

**F. Corradini**, igazgató.

## KASZANYITZKI ENDRE

előbb  
KUHINKA ISTVÁN K.  
Debreczen.



Ajánlja pontos kiszolgálást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból következő idényezikkeit u. m.

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző és cukros üvegek egyedüli raktárát, melyeket

jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld közönséges befűző és ugorkás üvegeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyalt-szelenczék, hidegkávészek, hűtő-dézsák, hűtő jégsekerevények, le gjobbnak bizonyult szódavizgépek, nonplusultra kávéfűzőgépek, kerti lámpák, moszdó asztalok, moszdó készletek, a legjobbnak elismert Berndorf alpaca és chinaezüst evőeszközök és dísz tárgyak jótállás mellett. Utazók részére legcélszerűbb gyors-fűzők, kézi és utazó tükrök, zsebpoarak.

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesíttetnek.

## Pályázati hirdetmény.

H.-Dorog nagyközségben hol a lélek szám 8000 és 18000 kat. hold területtel bir, a községi állatorvosi állásra pályázat nyitattik.

Javadalma 400 frt készpénzfetés, évnegyedenként utólagosan fizetve. Magánosok állatai gyógyítása alkalmával a következő díjakat szedheti: nappal saját lakásán 20 kr., a tulajdonos lakásán 30 kr., a határban és éjjel 50 kr. Ezekon kívül mint vágatási biztos a szabályzat szerint megállapított vágatási díjat szedi.

Az állatorvos kötelessége a községi szervezési szabályzatban van megállapítva Ezenkívül köteles a község összes jószág állományát gyakran megvizsgálni, illetve az összes gulya, csordanyáj stb. feletti állategészségügyi felügyeletet is gyakorolni. — Ha a birtokosság gulyát, nyáját, csordát, ménest stb. óltatni akar, azt köteles a birtokossági választmány által esetről-esetre megállapítandó tiszteletdíj mellett teljesíteni. Ha pedig a beoltás hivatalból rendeltetnék el; azt a szervezési szabályzatban megállapított napdíj mellett köteles végezni, oltó anyag mindkét esetben a közpénztár terhére fog beszereztetni.

A választás folyó évi augusztus 4-én reggel 9 órakor H.-Dorog község-házánál fog megejtetni.

A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényei alólirott főszolgabíróhoz intézendők.

Az augusztus 1-e után érkezett, valamint hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Debreczen 1894. július 4.

Ferenczy  
főszolgabíró.

## MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és aitestbántalmak, gyomorgöres és gyomorhív, között székrekedés, májbántalom vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt 0. é.

Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

## MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tünteti fel és „A. MOLL feliratu ónozáttal van zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési-szer közzvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismerteseb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 90 krajczár.

## Moll Salicyl-szájvize.

(Főalkatrésze: fűzősavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos bármely koru gyermekek, min felnőttek számára; mert e szájvíz a fogak további épségét biztosítja s egy szersmind óvszer fogfájás ellen. Egy MOLL A. védjegygyel ellátott üveg ára: 60 krajczár.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

MOLL A. gyógyszerész es. és kir. udvari szállító által,

BECS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta póstaútvét mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Raktárak: DEBRECZENBEN Tóth Béla gyógyszerész, dr. Rothsenek V. E. gyógyszerész és Szent-Királyi Tivadar uraknál.

# MARGIT

GYÓGYFORRÁS,

## MAGYAR SELTERS

Vegyelemzeve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközi. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzés**eknél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Dushek, stb. a legjobb eredményeik alkalmazzák a **légző-, emésztő- és hugyszervek** általános hurutos bántalmait.

## Mint ivóvíz

præservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos  
főraktár

## Édeskuty L.

es. és k. és szerb  
k. udv. ásványvíz-  
szállítóvált,  
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.